सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या ई निविदा प्रक्रियेअंतर्गत निविदा प्रसिध्दी, निविदा लिफाफे उघडणे आणि निविदा तपासणी व स्विकृतीबाबत १ वर्ष अभ्यासाअंती प्राप्त निविदा, अभिप्राय, सुचना व अडचणी विचारात घेऊन दि.१२/४/२०१७ च्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने एकत्रित सुधारित सूचना

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक : सीएटी/२०१७/प्र क्र ०८/इमा-२
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : २७/०९/२०१८

वाचा : (१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : सीएटी/२०१७/प्र.क्र.८/इमा-२, दिनांक १२ एप्रिल, २०१७
(२) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : सीएटी/२०१७/प्र.क्र.८/इमा-२, दिनांक २९ जून, २०१७
(३) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : सीएटी/२०१७/प्र.क्र.८/इमा-२, दिनांक २७ जुलै, २०१७
(४) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/सीआर-१२१ (भाग-२)/इमा-२, दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१७
(५) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/सीआर-१२१ (भाग-२)/इमा-२, दिनांक २३ सप्टेंबर, २०१७
(६) सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पत्र क्र.संकीर्ण-२०१७/सीआर-१२१ (भाग-२)/इमा-२ दिनांक ४ सप्टेंबर, २०१८
(७) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-सीएटी-२०१८/प्र.क्र.१८/इमा-२, दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१८
(८) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-सीएटी-२०१७/प्र.क्र.८/इमा२, दिनांक २४ मे, २०१८

प्रस्तावना:-

सार्वजनिक बांधकाम विभागामध्ये रस्ते, पूल बांधकाम, परिरक्षण व दुरुस्ती तसेच इमारती बांधकाम परिरक्षण व दुरुस्तीच्या अनुषंगाने विविध प्रकारच्या निविदा मागविताना व सक्षम स्तरावर स्विकृती करुन काम करण्याबाबत विविध सूचना यापूर्वी शासनाने निर्गमित केलेल्या आहेत. या सर्व सूचना निरनिराळ्या शासन निर्णयाद्वारे यापूर्वीच निर्गमित करण्यात आल्या असल्यातरी देखील शासनाकडे प्राप्त होणाऱ्या निविदेमधील छाननी व तद्नुषंगाने प्रधान सचिव तसेच अपर मुख्य सचिव (वित्त विभाग) यांचेकडे झालेल्या बैठकीमध्ये निविदांच्या तपासणीमध्ये उद्भवलेल्या अडचणी विचारात घेऊन संपूर्ण प्रक्रियेचा एकात्मिक विचार करुन जुन्या सर्व सूचना अधिक्रमित करुन निविदा विषयक कामकाजासाठी नव्याने सुधारित सूचना निर्गमित करणे क्रमप्राप्त ठरले आहे. या अनुषंगाने या सर्व प्रकरणी शासन स्तरावरही सखोल अभ्यासाअंती या सर्व बाबींचा सर्वंकष अभ्यास करुन खालील बाबींवर एकत्रित सूचना या शासन निर्णयाद्वारे प्रसृत करण्यात येत आहेत :-

(१) सार्वजनिक बांधकाम विभागातील प्रस्तावांना प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर तांत्रिक मंजूरी प्रदान करणे व निविदा सूचना प्रसिध्द करणेपर्यंत कालावधी निश्चित करणे.
(२) ई निविदा प्रसिध्दी
(३) ई निविदा प्रसिध्दी कालावधी
(४) ई निविदा उघडण्यापूर्वी निविदा प्राधिकाऱ्याने करावयाची कार्यवाही
(५) ई निविदा उघडतांना निविदा प्राधिकाऱ्याने करावयाची कार्यवाही
(६) ई निविदा स्विकृती

रस्ते, पूल व इमारतींची नवीन बांधकामे, व्यवस्थापन, नियोजन, संकलन, दुरुस्ती, अन्वेषण यासाठी नियुक्त करावयाच्या सल्लागारांच्या निविदा विषयक आदेश या निर्णयात अंतर्भूत नाहीत. त्यासाठी स्वतंत्र शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

शासन निर्णय :-

शासनाची विविध कामे सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून शीघ्रगतीने व्हावी यासाठी यापूर्वीपासूनच रु.३.०० लक्ष रकमेवरील कामांकरीता दि.२६/११/२०१४ पासून ई निविदेचा अवलंब करण्यात येत आहे. याबाबत वर संदर्भात नमूद केलेले शासन निर्णय/परिपत्रके अधिक्रमित करुन उपरोक्त मुद्यांबाबत खालीलप्रमाणे सुधारित आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत.

१. सार्वजनिक बांधकाम विभागांतर्गत प्रकल्पांना प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर निविदेच्या अनुषंगाने क्षेत्रीय स्तरावरील कार्यालयीन बाबींची कार्यपध्दती –

क्षेत्रिय स्तरावरील कार्यलयीन बाबींची कार्यपध्दती (कमाल कालावधी दिवस)							
अ.क्र.		क्षेत्रिय स्तरावर कार्यवाहीच्या बाबी	स्तर व कालावधी				शेरा
			उपविभाग	विभाग	मंडळ	प्रादेशिक विभाग	
१		प्रादेशिक स्तरावर प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यासाठी नकाशे व अंदाजपत्रके तयार करणे	७	३	२	५	वरील मर्यादेत मंडळ अथवा प्रादेशिक स्तरावर धारिका अंतिम करणे आवश्यक राहील.
२		शासन स्तरावरील प्रशासकीय मान्यता प्राप्त करण्यासाठी नकाशे व अंदाजपत्रके तयार करणे	१५	३	२	५	

क्षेत्रिय स्तरावरील कार्यलयीन बाबींची कार्यपध्दती (कमाल कालावधी दिवस)							
अ.क्र.		क्षेत्रिय स्तरावर कार्यवाहीच्या बाबी	स्तर व कालावधी				शेरा
			उपविभाग	विभाग	मंडळ	प्रादेशिक विभाग	
३		योजनांतर्गत/योजनेतर कामास प्रशासकीय मान्यता/जॉब क्रमांक प्राप्त झाल्यानंतर सविस्तर नकाशे व दरपत्रक तयार करण्याचा कालावधी (सर्वेक्षण, पाया तपासणी, चाचणी करणे इत्यादी) सर्व बाबी समाविष्ट करुन सविस्तर नकाशावर आधारीत सविस्तर अंदाजपत्रक					एका शाखा अभियंत्याकडे किमान ५० कि.मी. लांबी देखभाल व दुरुस्तीसाठी गृहित धरुन ५ अंदाजपत्रके ७ दिवसात तयार करणे आवश्यक आहे.
	i)	रस्त्यांची अंदाजपत्रके	७	१	१	१	
		अ) देखभाल व दुरुस्ती AMC	७	१	१	१	
		ब) मजबुतीकरण व डांबरीकरण	१५	१	१	१	
		क) नूतनीकरण	७	१	१	१	
		ड) नाविन्यपूर्ण कामे	१५	२	२	२	
	ii)	पूलांची अंदाजपत्रके	१५	१	१	१	संकल्पचित्र मंडळाकडून GAD प्राप्त झाल्यानंतर
		अ) ६० मीटर पर्यंतचे छोटे पूल	१५	१	१	१	
		ब) ६० मी. ते २५० मी. लांबीचे पूल	१५	३	३	२	संकल्पचित्र मंडळाकडून GAD प्राप्त झाल्यानंतर
		क) २५० मी. ते ५०० मी. लांबीचे पुल	२५	३	३	२	संकल्पचित्र मंडळाकडून GAD प्राप्त झाल्यानंतर
		ड) ५०० मी. पेक्षा जास्त लांबीचे पूल	६०	३	५	२	संकल्पचित्र मंडळाकडून GAD प्राप्त झाल्यानंतर
		इ) पूलांची नाविण्यपूर्ण कामे	३०	२	१	१	संकल्पचित्र मंडळाकडून GAD प्राप्त झाल्यानंतर
		ई) पूल दुरुस्ती	१५	१	१	१	
		फ) तंत्र/तांत्रिक सल्लागार सेल	७	१	१	१	
	iii)	इमारतीचे अंदाजपत्रके					
		अ) (१०० चौ.मी.) पर्यंत	१०	३	३	२	
		ब) (१०० चौ.मी. ते ५००० चौ.मी)	१५	३	३	३	

क्षेत्रिय स्तरावरील कार्यलयीन बाबींची कार्यपध्दती (कमाल कालावधी दिवस)							
अ.क्र.		**क्षेत्रिय स्तरावर कार्यवाहीच्या बाबी**	**स्तर व कालावधी**				**शेरा**
			उपविभाग	विभाग	मंडळ	प्रादेशिक विभाग	
		क) (१५००० चौ.मी. पेक्षा जास्त व ५ मजल्यापेक्षा जास्त)	२५	३	५	२	
		ड) इमारतीची दुरुस्ती	७	१	१	१	
		इ) इमारतीची नाविन्यपूर्ण कामे/ हेरिटेज कामे	१५	१	१	१	
		ई) तज्ञ/ तांत्रिक सल्लागार सेल नियुक्तीची अंदाजपत्रके	७	१	१	१	
		फ) अन्य सेवा/ उपकरणे विषयक अंदाजपत्रके	७	१	१	१	
४		सविस्तर नकाशे व अंदाजपत्रक तपासणी तांत्रिक मंजूरी देणे (आवश्यक दुरुस्तीसह)	१	२	२	२	कामाची किंमत वाढवल्यास रस्ते लांबीचा वाव कमी करुन पूल व इमारती प्रकल्प नव्याने प्रशासकीय मान्यतेसाठी सादर करणे व नवीन प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर तांत्रिक मान्यतेची कार्यवाही अपेक्षित आहे.
५		तांत्रिक मंजूरी प्राप्त नकाशे व अंदाजपत्रकवर प्रारुप निविदा तयार करणे व त्यास मंजूरी देऊन निविदा प्रसिध्दीची कार्यवाही करणे.	१	२	२	२	
६		प्रारुप निविदा मसूदा मजूरी मिळाल्यानंतर कामाच्या निविदा मागविणे	१	१	०	०	
७		निविदा कालावधी	शासन परिपत्रक १२/०४/२०१७ प्रमाणे				
८		निविदा पूर्व बैठकीतील मुद्दयाचे निराकरण व CSD मंजूर करुन Upload करणे	०	२	२	२	

क्षेत्रिय स्तरावरील कार्यलयीन बाबींची कार्यपध्दती (कमाल कालावधी दिवस)							
अ.क्र.		**क्षेत्रिय स्तरावर कार्यवाहीच्या बाबी**	**स्तर व कालावधी**				**शेरा**
			उपविभाग	विभाग	मंडळ	प्रादेशिक विभाग	
९		निविदा लिफाफा क्र.१ उघडणे व छाननी अंतिम करणे	०	७	७	०	
१०		निविदा लिफाफा क्र.२ उघडणे व सक्षम स्तरावर निविदा मंजूरीस्तव सादर करणे	०	३	३	२	
११		प्राप्त निविदा छाननीनंतर सक्षम स्तरावर मंजूर करणे	०	२	३	५	मुख्य अभियंता यांनी शासन स्तरावर निविदा त्वरीत कार्यवाहीकरीता सादर करावी.
१२		मंजूर निविदेच्या कंत्राटदाराचे प्रतिभूती खर्च प्राप्त झाल्यावर कार्यारंभ आदेश निर्गमित करणे	०	१	१	१	
१३		निविदेच्या २५ % कामातील २५% इतके काम न झाल्यास नोटीस देणे	१	१	१	०	
१४		निविदेच्या ५० % कामातील ५०% इतके काम झाल्यास नुकसान भरपाई	१	१	१	०	
१५		कंत्राटदार दर्जेदार काम करत नसल्यास कारवाई करुन निविदा रद्द करणे	०	७	७	०	कंत्राटदारास नोटीस दिल्यास ही कारवाई करणे अपेक्षित आहे.
१६		कामाचा दर्जा तपासणी करुन योग्य असल्यास २५ % काम २५ % मुदतीत झाल्यास प्रथम देयक कंत्राटदाराने सादर केल्यास अदा करणे	१	१	०	०	ही कार्यवाही निधी उपलब्धतेच्या अधीन राहून करावी.
१७		कामाचा दर्जा योग्य असल्यास प्रथम देयकानंतरची पुढील देयके नियमितरित्या तपासून मंजूर करावे	२	२	०	०	निधी उपलब्ध झाल्यास देयक पारीत करुन ठेवण्यासाठी ही मुदत आहे. (देयक प्राप्त झाल्यानंतर)

क्षेत्रिय स्तरावरील कार्यलयीन बाबींची कार्यपध्दती (कमाल कालावधी दिवस)							
अ.क्र.		**क्षेत्रिय स्तरावर कार्यवाहीच्या बाबी**	**स्तर व कालावधी**				**शेरा**
			उपविभाग	विभाग	मंडळ	प्रादेशिक विभाग	
१८		निविदा व अंतिम देयके सादर करावे.	१५	१५	०	०	अंतिम देयकाबाबतीत ज्यांच्या कालावधीत काम पूर्ण झाले आहे ते संबंधीत अधिकारी जबाबदार राहतील.
१९		निधी उपलब्ध असल्यास देयक अदा करणे	२	२	०	०	
२०		निधी उपलब्ध नसल्यास अंतिम देयक पारित करणे	२	२	०	०	
२१		अंतिम देयक पारित केल्यानंतर S.D. परत करणे	१	१	०	०	
२२		कंत्राटातील देखभाल दुरुस्ती नियमित DLP नुसार करणे व अभिलेख ठेवणे व कंत्राटदारास कळविणे	१५	७	२	०	अंतिम देयक अदा केल्यानंतर विहित मुदतीत करावयाची कार्यवाही
	i)	काम निर्धारीत दर्जाचे करणे	२	२	०	०	
	ii)	काम साधारण करणे	२	२	०	०	
	iii)	कामाची दुरुस्ती¤..	३	३	०	०	
२३		DLP मध्ये काम खराब झाल्यास कंत्राटदारास नोटीस देणेची कारवाई करणे	३	३	०	०	
२४		कामाचे Barchart ABC तयार करुन अभिलेख ठेवणे (Record Keeping)	३०	३०	५	०	अधीक्षक अभियंता यांनी ६० मीटर पेक्षा मोठा पूल व २५०० चौमी पेक्षा जास्त इमारतीचे अभिलेख तयार करुन अंतिम करणे अपेक्षीत आहे.

२. ई निविदा प्रसिध्दी

सार्वजनिक बांधकाम विभागांतर्गत शासनाच्या विविध विभागांची तसेच सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अधिपत्याखालील रस्ते, पूल, इमारत व इतर अनुषंगिक बांधकामे व अस्तित्वात असलेल्या रस्ते, पूल व इमारतींची दुरुस्ती करण्यात येते. सध्याच्या पध्दतीमध्ये रु.३.०० लक्ष रकमेवरील कामे ई निविदा सूचना प्रसिध्द करुन, प्राप्त निविदेतील निम्नस्तर निविदाकारास/कंत्राटदारास त्याची ई निविदा स्विकृती करुन कार्यारंभ आदेश ई निविदेतील विहित मुदतीत कामे करण्याच्या अटींसह देण्यात येतो. या सर्व कामांच्या निविदा मागविण्यासाठी शासनाने यापूर्वी संदर्भाधीन शासन निर्णय / परिपत्रकाद्वारे सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत. आता पूर्वीच्या सर्व सूचना अधिक्रमित करुन नव्याने खालीलप्रमाणे एकत्रित सूचना निर्गमित करण्यात येत आहेत :-

१.१ रु.३.०० लक्षच्या आतील कामांसाठी वृत्तपत्रातून जाहिरात देऊन खरेदी करण्याची अथवा निविदा मागविण्याची आवश्यकता नाही. अशा छोट्या कामांसाठी कार्यकारी अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांच्या नोटीस बोर्डवर निविदा सूचना मराठी व इंग्रजी भाषेतून प्रसिध्द करण्यात यावी व प्रथम सूचनेसाठी आठ दिवस व त्यास प्रतिसाद न मिळाल्यास द्वितीय सूचनेसाठी तीन दिवस एवढा कालावधी ठेवण्यात यावा. सामान्य प्रशासन विभागाच्या विहित मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे ज्या वृत्तपत्रात निविदा प्रसिध्द करावयाच्या आहेत, त्यांचा स्तर खालील तक्त्याप्रमाणे असावा :-

अ.क्र.	कामाची किंमत	प्रसिध्दीचा स्तर		
		जिल्हा स्तर	राज्य स्तर	राष्ट्रीय स्तर
१.	रु. ३ लक्ष ते रु. ५० लक्ष	मराठी (१ वृत्तपत्र)	मराठी (१ वृत्तपत्र) इंग्रजी (१ वृत्तपत्र)	
२.	रु. ५० लक्ष ते २५ कोटी	मराठी (१ वृत्तपत्र)	मराठी (२ वृत्तपत्र) हिंदी (१ वृत्तपत्र)	इंग्रजी (२ वृत्तपत्र) हिंदी (१ वृत्तपत्र)
३.	रु. २५ कोटी आणि त्यावरील	मराठी (२ वृत्तपत्रे)	मराठी (२ वृत्तपत्रे) इंग्रजी (२ वृत्तपत्रे) हिंदी (१ वृत्तपत्र)	इंग्रजी (२ वृत्तपत्रे) हिंदी (२ वृत्तपत्रे)
४.	रु. १०० कोटी	मराठी (२ वृत्तपत्रे) इंग्रजी (२ वृत्तपत्रे)	मराठी (२ वृत्तपत्रे) इंग्रजी (२ वृत्तपत्रे) हिंदी (२ वृत्तपत्रे)	इंग्रजी (२ वृत्तपत्रे) हिंदी (२ वृत्तपत्रे)

टिप : ज्या जिल्ह्यातील काम आहे, त्या जिल्ह्यातील wide circulation (सर्वात जास्त प्रमाणात प्रसिध्द होणारी) असणाऱ्या महत्वाच्या वृत्तपत्रात जाहिराती प्रसिध्द करणे महासंचालक (प्रसिध्दी) यांना अनिवार्य राहिल. वृत्तपत्रात द्यावयाची जाहिरात ही प्रपत्र-१ मध्ये नमूद विहित नमून्यात असावी. यात कुठलाही बदल करण्यात येऊ नये. जाहिरातींची प्रसिध्दी तातडीने होणे आवश्यक असल्यास संबंधित कार्यकारी अभियंता यांनी उपसंचालक, (प्रसिध्दी)/संचालक/महासंचालक, माहिती संचालनालय यांचेशी व्यक्तीश: संपर्क साधून तीन दिवसांचे आत निविदा प्रसिध्द होतील असे पहावे. प्रसिध्दी संचालनालयाकडून याबाबत काही हरकत घेतल्यास त्याचे तात्काळ निराकरण करण्यासाठी सचिव (बांधकामे)/सचिव (रस्ते) आणि अथवा प्रधान सचिव (सा.बां.) यांचेशी तात्काळ संपर्क साधून सूचना प्रसिध्दीबाबत हयगय होणार नाही याकडे लक्ष द्यावे. निविदा सूचना प्रसिध्दी पत्रात प्रसिध्दी विभागाकडे पाठविल्यानंतर **तीन दिवसाचे आत ई निविदा प्रसिध्द झाली नाही तर त्याची कारणे अभिलेखावर ठेवण्यात यावी. ज्या वृत्तपत्रात निविदा सूचना प्रसिध्द झाली आहे ते वृत्तपत्र संबंधित कार्यकारी अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांनी निविदा धारिकेस जोडावे. निविदा प्रसिध्द झालेले संपूर्ण वृत्तपत्र (फक्त कात्रण नव्हे) निविदा धारिकेवर उपलब्ध झाले नाही तर निविदा स्विकृत करणाऱ्या सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी ही बाब धारिकेवर ठेवावी.**

१.२ ई निविदा प्रसिध्दी यापूढे mahatenders.in या NIC च्या व शासनाने विशिष्ट आदेश दिल्यास योग्य त्या web portal वर प्रसिध्द कराव्यात. केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या कामांसाठी केंद्र शासनाच्या प्रसिध्दी निकषांचे अनुपालन करावे.

२. <u>ई निविदा प्रसिध्दीचा कालावधी</u>

२.१ निविदा प्रसिध्दीचा किमान कालावधी खालील तक्त्यात दिल्याप्रमाणे असावा :-

अ.क्र.	कामाची किंमत	प्रथम वेळ	द्वितीय वेळ	तृतीय वेळ
१.	रु. ३ लक्ष ते रु. ५० लक्ष	१५ दिवस	१० दिवस	७ दिवस
२.	रु. ५० लक्ष ते रु.२५ कोटी	२५ दिवस	१५ दिवस	१० दिवस
३.	रु. २५ कोटी ते १०० कोटी	२५ दिवस	२५ दिवस	१५ दिवस
४.	रु. १०० कोटी आणि त्यावरील फिडीक/SBD	४५ दिवस	३० दिवस	१५ दिवस

टिप:- प्रस्तुतचे दिवस हे सुट्टीसह असल्याने कालावधीमध्ये कार्यालयीन दिवसांसह सुट्ट्या अंतर्भुत आहेत.

१) निविदा प्रसिध्दीचा प्रथम प्रसिध्दी कालावधी काही कारणास्तव कमी करावयाचा झाल्यास तसा प्रस्ताव सा.बां.विभागाच्या मुख्य अभियंत्यांनी विषयानुरुप सचिव (रस्ते)/ सचिव (बांधकामे) यांचेकडे पाठवावा व पूर्वमान्यता घ्यावी. मात्र किमान कालावधी ७ दिवस इतका राहील.

२) अतिमहत्वाच्या जसे की हेलीपॅड, निवडणूक विषयक कामे, मा.राज्यपाल तसेच अन्य अति महत्वाच्या व्यक्तींच्या दौ-यासंदर्भात अन्य कामे व जनजाती क्षेत्रातील रु.१ कोटी पर्यंत कामांचा निविदा प्रसिध्दीचा कालावधी ३ दिवस इतका राहील.

२.२ निविदा प्रारुप व त्यातील सर्वसाधारण अटी

रु.१५ कोटी पर्यंतच्या रकमेच्या निविदा ब-१ (percentage rate) नमुन्यात मागविण्यात याव्यात व रु. १५ कोटी पेक्षा जास्त रकमेच्या निविदा SBD नमुन्यात मागविण्यात याव्यात.

पुलांच्या कामाच्या बाबतीत पाया निश्चित नसल्यास अशा पुलांच्या निविदा EPC/सुधारीत C (क) नमुन्यावर मागविण्यात याव्यात. रु.५० कोटीवरील इमारतींच्या कामांच्या निविदा EPC निविदा नमुन्यावर मागव्याव्यात. ROB ची कामे EPC निविदा नमुन्यावर मागवावीत. हे सर्व निविदा नमुने स्वतंत्र पत्राने क्षेत्रीय अधिका-यांना उपलब्ध करण्यात येतील.

२.३ प्रारुप निविदा मंजूरीचे अधिकार :

निविदा प्रारुप मंजूरीचे अधिकार खालीलप्रमाणे प्रदान करण्यात येत आहेत :-

कार्यकारी अभियंता	:	रु. १ कोटी पर्यंत किंमतीच्या निविदा
अधीक्षक अभियंता	:	रु. १ कोटीपेक्षा जास्त ते रु.२.५० कोटी पर्यंतच्या किंमतीच्या निविदा
मुख्य अभियंता	:	रु.२.५० कोटी वरील सर्व किंमतीच्या निविदा

२.४ प्रारुप निविदा प्रपत्रामध्ये सुधारणा करणे.

१. निविदा सूचना प्रसिध्द करण्या पुर्वी प्रारुप निविदा प्रपत्र, सक्षम अधिका-यांकडून मंजूरी प्राप्त करुन घेण्यात याव्यात.

२. प्रसिध्द केलेल्या निविदेतील अथवा निविदा सूचनेतील कोणत्याही बाबीत बदल करण्यात येऊ नयेत. बदल करणे अत्यावश्यक असल्यास खालील तक्त्यात दर्शविलेल्या सक्षम अधिका-यांच्या पूर्वमंजूरीनेच करण्यात यावेत, याची दक्षता घ्यावी. तसेच, अशी मंजूरी प्रदान करतानाची कारणे website वर ठळकपणे प्रसिध्द करावीत.

अ.क्र.	निविदा स्विकृतीचे अधिकार	मंजूरी प्रदान करणारे सक्षम अधिकारी
१.	कार्यकारी अभियंता	संबंधीत अधीक्षक अभियंता
२.	अधीक्षक अभियंता	संबंधीत मुख्य अभियंता
३.	मुख्य अभियंता	मुख्य अभियंता

२.५ निविदा पूर्व बैठक रु.१.५० कोटीपेक्षा जास्त रकमेच्या निविदांकरीता आयोजित करण्यात यावी.

अ.क्र.	मुद्दा	सुधारित कार्यपध्दती
१.	निविदा पूर्व बैठक	निविदा पूर्व बैठक निविदा सादर करावयाच्या अंतिम दिनांकाच्या कमीत कमी ७ दिवस अगोदर घेणे आवश्यक आहे.
२.	सी.एस.डी.(Common Set of Deviations) निर्गमित करणे	निविदा पुर्व बैठकी नंतर शक्य तितक्या लवकर सक्षम प्राधिकारीच्या मान्यतेने सी.एस.डी. (Common Set of Deviations) निर्गमित करावी. तसेच, सदर सी.एस.डी. (Common Set of Deviations) हा निविदेचा भाग राहील.

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की काही वेळा निविदा पूर्व बैठकीस प्रारुप निविदा मंजूर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांऐवजी निम्नस्तरीय अधिकारी उपस्थित राहतात. या शासन निर्णयाद्वारे सूचित करण्यात येते की, निविदा पूर्व बैठकीस प्रारुप निविदा मंजूर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी उपस्थित रहाणे अनिवार्य राहील, जेणेकरुन बैठकीत उपस्थित होणाऱ्या मुद्यांबाबत सक्षम प्राधिका-याकडून त्वरीत शंका निरसन / निर्णय होऊ शकेल.

२.६ निविदा सादर करावयाचे कार्यालय

१.	रु. १ कोटी पर्यंत किंमतीच्या निविदा	कार्यकारी अभियंता कार्यालय
२.	रु. १ कोटी पेक्षा जास्त किंमतीच्या सर्व निविदा	अधीक्षक अभियंता कार्यालय

ई-निविदा पोर्टलवर निविदाबाबत “बीड लॉक” झाल्यानंतर कंत्राटदारांसाठी निविदा सादर करावयाच्या वेळेपासून ७२ तासात एका प्रतीत हार्ड कॉपी खालीलपैकी कोणत्याही एका ठिकाणी सादर करणे अनिवार्य आहे.

१) संबंधीत कार्यकारी अभियंता यांचे कार्यालय
२) मुख्य अभियंता यांनी नामनिर्देशीत केलेल्या संलग्न कार्यकारी अभियंता याचे कार्यालय
३) संबंधीत अधीक्षक अभियंता यांचे कार्यालय
४) संबंधीत मुख्य अभियंता यांचे कार्यालय

त्यानुसार लिफाफा क्र.१ उघडण्याचा दिनांक निविदा सूचनेत नमूद करण्यात यावा.
ई-निविदा प्रक्रियेमध्ये काही अडचण निर्माण झाल्यासच सदर निविदेची हार्ड कॉपी उघडण्यात यावी. परंतु कोणत्याही परिस्थितीत प्रत्यक्षात स्विकारण्यात आलेली निविदा कागदपत्रे संबंधीतास निविदा उघडण्याच्या दिनांक व वेळ यांची पुर्वसूचना दिल्याशिवास उघडण्यात येणार नाही.

२.७ इसारा रक्कम

शासनाने विहीत केलेल्या प्रमाणानुसार ज्यावेळी कंत्राटदार कामांसाठी निविदा सादर करतो त्यावेळी प्रत्येक कामासाठी स्वतंत्रपणे इसा-याची रक्कम भरणे आवश्यक आहे. इसा-याची रक्कम भरण्यास सूट मिळण्यासाठी ठेकेदारांना काही रक्कम शासनाकडे ठेवल्यावर व आवश्यक बंधपत्र पूर्ण केल्यानंतर इसारा रक्कम भरण्यापासून सूट देण्याची तरतूद यापूर्वीच रद्द करण्यात आली आहे. इसारा रक्कम online RTGS/NEFT/DD/FDR द्वारे संबंधीत कंत्राटदाराच्या बँक खात्यातून भरणे बंधनकारक राहील.

इसारा रक्कम (Earnest Money Deposit) खालीप्रमाणे घेण्यात यावी:-

i) रु.१.५० कोटी रकमेपर्यंतची कामे:- निविदा रकमेच्या १ %
ii) रु.१.५० कोटी रकमेवरील कामे :- निविदा रकमेच्या ०.५० % किंवा रु.१.५० लक्ष यापैकी जास्त असेल ती रक्कम

२.८ सुरक्षा ठेव रक्कम (Security Deposit):-

रु.१.५० कोटी पर्यंतच्या कामांकरिता निविदा रकमेच्या २ % (Rounded to next Rs.१०००)
रु.१.५० कोटी रकमेवरील कामांकरिता निविदा रकमेच्या १ % (Rounded to next Rs.१०००)

२.९ रुपये १.०० कोटी पेक्षा जास्त रकमेच्या सर्व कामांसाठी खालीलप्रमाणे पोस्ट क्वालिफिकेशन क्रायटेरियाची तरतूद निविदा प्रपत्रामध्ये ठेवण्यात यावी.

अ.	मागील ५ वर्षातील कंत्राटदाराची कमाल उलाढाल :	:	देय असलेल्या कामाच्या वार्षिक किंमतीच्या कमीत कमी ७५ टक्के इतकी असावी. (वार्षिक किंमत) = (कामाची एकुण किंमत) (कामाचा कालावधी वर्षात)
ब.	मागील ५ वर्षात कंत्राटदाराने तुल्यबळ किंमतीचे किमान एक त्याच स्वरुपाचे काम पूर्ण केले असले पाहिजे त्याची कमीत कमी किंमत	:	देय कमांच्या किंमतीनुसार (प्रचलित दराने) १. रु.१ कोटी ते रु.१० कोटी : ३० % २. रु.१० कोटी पेक्षा जास्त : ६० % किंवा रु.६ कोटी यापैकी जास्त असणारी किंमत
क.	देय कामासाठी मागील ५ (पाच) वर्षापैकी कोणत्याही एका वर्षात ज्या महत्वाच्या परिमाणाच्या बाबी करावयाच्या आहेत त्याचे कमीत कमी परिमाण	:	देय कामातील महत्वाच्या बाबींच्या परिमाणाच्या ३ %
ड.	कंत्राटदाराची निविदा भरण्याची सक्षमता (बीड कपॅसिटी)	:	(अे x एन x २) - बी जेथे अे - गेल्या ५ (पाच) वर्षातील कमीत कमी वार्षीक उलाढाल (चालू दराने) एन - देय कामाचा कालावधी बी - हातातील कामांची किंमत (देय कामांच्या कालावधीतील)
इ.	देय कामाच्या विशिष्ट स्वरुपानुसार समकक्ष काम कंत्राटदारांनी प्रत्यक्ष केलेले असणे अनिवार्य करण्यात यावे. संबंधितांनी हे काम अन्य कंत्राटदारांकडून सबलेट (sublet) करुन घेतले असल्यास त्याबद्दल संबंधित कार्यकारी अभियंता यांची लिखित परवानगी जोडणे अनिवार्य राहिल.		
	उदा. १) बहुमजली इमारतींच्या बांधकामाबाबत विशिष्ट व वेगळया तंत्रज्ञानाचा वापर करणे अपेक्षित असल्याने किमान तळमजला अधिक वरील काही मजले अशा स्वरुपाच्या इमारतीचे बांधकाम (वरील मजल्यांची संख्या क्षेत्रीयस्तरावर विहित करण्यात यावी.) २) पाईल फाऊंडेशनचे काम ३) पुलाच्या बांधकामाच्या नियोजित स्वरुपानुसार तशा पुलाचे बांधकाम इत्यादी.		
फ)	देय कामांसाठी कंत्राटदाराकडे उपलब्ध असावयाची स्वत:च्या मालकीची यंत्रसामुग्री व प्रकल्प व्यवस्थापनाबाबतची व्यवस्था याचे निकष मुख्य अभियंता यांनी प्रत्येक प्रकरणी तपासणी करुन निश्चित करावी.		

२. उलाढाल, कामाची किंमत इत्यादीची परिगणणा चालू दराने करताना प्रतिवर्षी १० % वाढ विचारात घेण्यात यावी.

३. उपरोक्त (क) नुसार बाबींची निवड करताना देय कामामधील महत्वाच्या व ठळक बाबी विचारात घ्याव्यात.

४. हातातील कामांची उर्वरित किंमत बिनचूक व परिपूर्णरीत्या सादर करणे कंत्राटदारांवर बंधनकारक राहील. तसेच, देय कामासाठी निविदा सादर केल्या नंतर पण त्यासंबंधी अंतिम निर्णय होण्यापूर्वी एखादे नवीन काम मिळाल्यास त्यासंबंधीची माहिती त्वरीत सादर करणे देखील कंत्राटदारांवर बंधनकारक राहील. अन्यथा नियमानुसार ते यथोचित कारवाईस पात्र राहतील.

५. उपरोक्त (इ) नुसार निकष निश्चित करताना समकक्ष कामाची व्याख्या नि:संदिग्ध असण्याबाबत दक्षता घ्यावी.

६. कामाच्या करारनाम्यात पोस्ट क्वॉलिफीकेशनचा क्रायटेरिया समाविष्ट केलेला आहे, ही बाब निविदा सूचनेमध्ये स्पष्टपणे नमूद करावी.

२.९.१) पंजीकृत कंत्राटदारांबाबत सूचना :-

२.९.१:-अ) रु.१.५० कोटी पर्यंतच्या रकमेच्या निविदांकरीता कंत्राटदार नोंदणी (पंजीकृत) असण्याची अट अनिवार्य करण्यात यावी.

२.९.१:-ब) रु.१.५० कोटीपेक्षा जास्त रकमेच्या निविदांकरीता कंत्राटदार पंजीकृत असावेत. (Registered with PWD) ही अट वगळण्यात यावी.

२.९.१:-क) निविदा मागविण्यासाठी पध्दती:-

१ रस्ते बांधकाम व दुरुस्ती	**रु.१५ कोटी पर्यंत**	**ब-१ निविदा**
	रु.१५ कोटी ते ५० कोटी	SBD/EPC **निविदा**
	रु.५० कोटी वरील	EPC **निविदा**
२ पुल बांधकाम व दुरुस्ती	**रु.५० कोटी पर्यंत**	**सुधारित -C॰ निविदा**
	रु.५० कोटी पेक्षा जास्त	EPC **निविदा**
३ इमारती देखभाल, बांधकाम व दुरुस्ती	**रु.१५ कोटी**	**ब-१ निविदा**
	रु.१५ कोटी ते ५० कोटी	SBD **निविदा**
	रु.५० कोटी वरील	EPC **निविदा**

२.९.१:-ड) आंतरराष्ट्रीय कंत्राटदार यांची उप कंपनी भारतीय असल्यास निविदेत भाग घेण्याची अट निविदा सूचनेत समाविष्ट करावी. यास व्यापक स्तरावर प्रसिद्धी देवून तसेच प्रत्येक निविदेमध्ये सर्व कंत्राटांसाठी पात्रता निकष निश्चित करण्यात येवून सर्व निकषांप्रमाणेच कंत्राटदारांना पात्र/अपात्र ठरविण्यात यावे. तसेच अपात्रतेची कारणे संकेत स्थळावर प्रसिद्ध करुन अशा अपात्र कंत्राटदारांना त्यांचे म्हणणे मांडण्याची संधी ५ दिवसांच्या कालावधीसाठी देण्यांत यावी व क्षुल्लक कारणांमुळे (ज्यांचा उल्लेख ४.५.२ मध्ये नमूद केलेला आहे) कंत्राटदार अपात्र होत असेल तर तत्संबंधी आवश्यक त्या निकषांची पूर्तता या निर्धारित कालावधीत त्यांनी केल्यास त्यांच्या पात्रतेविषयी सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी निर्णय घेवून सुधारित पात्र कंत्राटदारांची यादी संकेत स्थळावर प्रसिद्ध करावी व त्यांना निविदा स्पर्धेत भाग घेण्याची परवानगी द्यावी.

सा.बां.विभागात त्या आर्थिक वर्षात अन्य प्रादेशिक विभाग/ मंडळ/ विभागास अन्य कंत्राटदार अन्य कामासाठी पात्र झालेले असल्यास केवळ काही कागदपत्रे सादर न करुन कंत्राटदार सा.बां.विभागात कंत्राटपध्दतीचा जो गैरफायदा घेत आहेत तो टाळण्यासाठी व अन्य प्रवृत्तींचा बीमोड करण्यासाठी त्यांना निविदेसाठी तांत्रिकदृष्ट्या पात्र समजावे व आर्थिक देकार उघडावेत. यामुळे निविदेतील स्पर्धात्मक दर प्राप्त होतील व Cartel formation होत असल्यास ती संभाव्यता टाळता येईल. यामुळे सा.बां. विभागाच्या अधिकाऱ्यांवर विनाकारण आरोप होणार नाहीत.

२.९.२) सार्वजनिक बांधकाम विभागामध्ये सल्लागारांच्या नियुक्त्या करणे व त्यांच्याकडून विहित कालावधीत काम करुन घेणे अपरिहार्य असल्यास अशा परिस्थितीत सल्लागाराची नियुक्ती करुन त्यांना त्या वेळेस शुल्क हे प्रकल्पाच्या टक्केवारीनुसार ते निश्चित मूल्याचे (Fixed consultancy charges) असे राहील. **या निश्चित मूल्याच्या आधारे निविदांमध्ये प्रकल्पाची किंमत कितीही वाढली तरी सल्लागार शुल्क मात्र निर्धारित केलेल्या मूल्याशिवाय जास्त अदा होणार नाही ही अट प्रकर्षाने नमूद करावी व ती सल्लागारांना बांधिल असेल.**

२.९.३) सल्लागार नियुक्तीसाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागाने १९९७ साली व तद्नंतर २०१६ मध्ये शासन निर्णय निर्गमित केलेले आहेत. यामध्ये जाहिरात देवून विविध सेवांसाठी सल्लागारांचे पॅनेल तयार करावे असे आदेशित केलेले आहे. शासनाच्या असेही निदर्शनास आलेले आहे की, या Empanelment प्रकियेमुळे जे सल्लागार सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे पात्र झाल्यानंतरही Empanel झालेले नाहीत, अशा सल्लागारांना सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या निविदा प्रकियेत भाग घेता येत नाही. या विषयी सखोल अभ्यास करुन ज्यांच्या बांधकामाच्या निविदेच्या अपंजीकृत कंत्राटदारांना निविदा प्रक्रियेत भाग घेता येईल असे आदेशित केले आहे. विविध सल्लागारांच्या कामाच्या जाहिराती काढतांना या सर्व निविदा सूचनांमध्ये Empanel न झालेल्या सल्लागारांनाही निविदा प्रकियेत भाग घेता येईल अशी तरतूद करावी. यात सर्व सल्लागारांची पश्चात अर्हता बाबतचे नियम स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येत आहेत. सल्लागारांच्या निविदा भारतीय कंपनी/फर्म शी संलग्न असलेल्या आंतरराष्ट्रीय सल्लागारांनाही भरता येतील अशी तरतूद निविदेत करावी. वरीलप्रमाणे स्थापत्य **कंत्राटदाराकरिता पंजीकृत नसण्याची अट, विद्युत, यांत्रिकी व वास्तुशास्त्र शाखेच्या कंत्राटदाराकरिता सुद्धा लागू राहील.**

सल्लागारांच्या निविदा मागविताना अनामत रकमेची आवश्यता नाही. निविदा RFP तत्त्वावर करताना QCBS पध्दतीचा वापर करावा. निविदा स्वीकृतीपैकी पात्र सल्लागारातून Performance Security, Bank Guarantee स्वरुपात घेण्यात यावी.

२.९.४) स्थापत्य, विद्युत, यांत्रिकी व वास्तुशास्त्रीय शाखेच्या सर्व कंत्राटदारांना SBD निविदा बाबत बाबनिहाय दरपृथ:करणे सादर करणे अनिवार्य राहिल.

२.९.५) भाववाढ कलम :-

अ) काम पूर्ण करण्याचा कालावधी कितीही असला तरी कामाच्या निविदेत भाववाढ कलम व डांबर, स्टील व सिमेंट साठीचे स्टार रेट बाबतचे कलम समाविष्ठ करावे. मात्र ज्या कामासाठी १००% तरतुद उपलब्ध आहे अशा कामाच्या निविदेमध्ये भाववाढ कलम व स्टार रेटची तरतूद समाविष्ठ करु नये.

ब) तसेच ठेव व अंशदान योजनेसाठी (DEPOSIT) १००% अनामत रक्कम प्राप्त असेल तर भाववाढ व स्टार रेट चे कलम अंतर्भूत करु नये. ज्या कामासाठी मर्यादित तरतूद व भागश: अनुदान / ठेव अनामत रक्कम प्राप्त असेल अशा कामाच्या निविदेमध्ये सिमेंट, स्टील व डांबरासाठी स्टार रेट व भाववाढ कलम समाविष्ठ करावे.

३. <u>ई निविदा उघडण्यापूर्वी निविदा प्राधिकाऱ्याने करावयाची कार्यवाही</u>

३.१ यापूर्वी बऱ्याच नामांकित कंत्राटदारांकडून त्यांना निविदा उपलब्ध करुन देण्यात आल्या नसल्याबाबत तक्रारी प्राप्त झाल्या आहेत. आता ई-निविदा प्रणालीमध्ये लिखीत संकेत स्थळावरुन कोणताही कंत्राटदार कोठूनही निविदा संच प्राप्त करुन घेऊ शकेल(Download) व निविदा सादर करु शकेल (Upload). तथापि निविदेची विधीग्राह्यता निविदेत नमूद केलेल्या अटी व शर्तीच्या अधीन राहिल. आवश्यता असल्यास कंत्राटदाराकडून निविदा विधीग्राह्यता वाढवून घेण्यात यावी.

३.२ साधारणत: कार्यकारी अभियंता स्तरावर प्राप्त होणाऱ्या निविदांमध्ये निविदापूर्व बैठकीची तरतूद नसते. अशा ठिकाणी कार्यकारी अभियंता यांनी निविदा उघडण्यापूर्वी ज्या निविदाकारांनी/ कंत्राटदारांनी त्यांच्याकडे निविदा भरलेल्या आहेत, अशा सर्व कंत्राटदारांना निविदा उघडण्याच्या दिनांकाला अथवा लगेचच्या तीन दिवसात कार्यालयात विवक्षित वेळ देऊन बोलवावे. आतापर्यन्त पार पाडण्यात आलेली त्या निविदेसंबंधीची सर्व प्रक्रिया ही पारदर्शीपणे झालेली आहे आणि Bid lock दिनांकापर्यन्त पूर्ण झालेल्या ई निविदा प्रक्रियेसंदर्भात निविदा भरणाऱ्या संबंधीत कंत्राटदाराची कोणतीही तक्रार नाही असे प्रमाणपत्र ताबडतोब प्राप्त करुन घ्यावे. असे प्रमाणपत्र देण्यास उपस्थित कंत्राटदारांनी नकार दिल्यास तेही अभिलीखीत करावे. संबंधीत कंत्राटदारांचा विरोध अनाठायी व नियमास अनुलक्षून नसेल तर तशी कारणे अभिलिखीत करावीत. जे कंत्राटदार अनुपस्थित राहिले असतील त्यांची अनुपस्थिती अभिलेखावर नमूद करावी. कार्यकारी अभियंत्यांनी संकेतस्थळामध्ये निविदा प्रक्रियेत अन्य कुठल्याही व्यक्ती अथवा System Integrator/ Service provider किंवा वेब साईट कोऑर्डिनेटरने कोणताही हस्तक्षेप केलेला नाही व या सर्व प्रक्रियेत सर्व संबंधितांनी सर्वतोपरी योग्य काळजी (due diligence) घेतलेली आहे असे अभिलेख्यावर नमूद करावे व नंतरच निविदा भरणाऱ्या जास्तीतजास्त कंत्राटदाराच्या उपस्थितीत निविदा उघडाव्यात.

४. <u>ई निविदा उघडतांना निविदा प्राधिकाऱ्याने करावयाची कार्यवाही</u>

४.१ कंत्राटदार उपस्थित नसतांना निविदा उघडणे ही बाब संशय निर्माण करणारी व पारदर्शकतेला छेद देणारी असल्याने बहुसंख्य कंत्राटदारांच्या उपस्थितीत निविदा उघडणे अनिवार्य आहे. काही कारणाने बहुसंख्य कंत्राटदार उपस्थित रहात नसतील तर अशी निविदा उघडणे टाळावे. लिफाफा क्र.१ उघडल्यानंतर त्यातील सर्व कागदपत्रांची छाननी करुन पात्र/अपात्र कंत्राटदाराविषयीचे सर्व निष्कर्ष, पात्र/अपात्रतेची सर्व कारणे सर्व संबंधित कंत्राटदारांना कळवावित व ही सर्व कारणे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या संकेत स्थळावर वर प्रसिध्द करण्यात यावी. अशी कारणे प्रसिध्द करण्याची सोय जर निविदा पोर्टल / Service provider च्या पोर्टलवर असेल तर तेथेही सर्व कारणे नमूद करावीत. विशेषत: ज्या कंत्राटदारांना अपात्र करण्यात आले आहे अशा सर्व कंत्राटदारांना त्यांच्या अपात्रतेची कारणे त्यांना स्पष्टपणे कळविण्यात यावीत.

कंत्राटदारांना या संदर्भात अपात्रतेच्या कारणासंदर्भात काही शंका असल्यास त्यांना निविदा उघडण्यात अधिकाऱ्यांनी प्रत्यक्ष सुनावणी घेऊन शंका निरसन करावे. तसे अभिलेखात नमूद करावे. कंत्राटदारास याव्यतिरिक्त सा.बां.विभागाच्या मुख्य अभियंता, सचिव (रस्ते), सचिव (बांधकामे) व प्रधान सचिव (सा.बां.) यांच्याकडे त्यांची तक्रार असल्यास याबाबत (grievance redressed) तक्रार सादर करुन त्याबाबत सुधारीत निर्णय झाल्यावर व तो संकेतस्थळावर प्रसिध्द करुन अपात्र कंत्राटदारांना ई-मेल द्वारे कळवून नंतरच लिफाफा क्र.२ उघडण्यात येईल. वरील स्वरुपाची तरतूद निविदा प्रसिध्दी mahhhatender.in व निविदा प्रपत्रात (Tender Document) मध्ये करावी.

अशा रितीने आतापर्यन्तच्या निवड प्रक्रियेत संपूर्णपणे पारदर्शकता पाळण्यात आली आहे व निविदा प्रक्रिया विषयी कुणाचीही तक्रार नाही असे कार्यकारी अभियंता यांनी अभिलेखावर नमूद करुन सर्व/बहूसंख्य कंत्राटदाराच्या उपस्थितीत लिफाफा क्र.२ (निविदा दर विषयक लिफाफा) उघडण्यात यावा. कंत्राटदार उपस्थित नसतील तर कंत्राटदाराशी प्रत्यक्ष संपर्क साधून उपस्थित रहाण्यास सुचित करावे व शक्यतो त्यांच्या उपस्थितीतच लिफाफा क्र.२ उघडण्यात यावा. ई-निविदा कंत्राटदार ५ पेक्षा कमी असल्यास किमान २ कंत्राटदारांच्या उपस्थितीत लिफाफा क्र.२ उघडावा. ई निविदा कंत्राटदार संख्येने ५ पेक्षा जास्त असल्यास किमान ३ कंत्राटदारांच्या उपस्थितीत लिफाफा क्र. २ उघडावा जेणेकरुन कंत्राटदाराच्या समोरच त्यांचे प्राप्त झालेले देकार किती दराचे आहेत हे सर्वांना ज्ञात होईल. अशा कामकाज पध्दतीमुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अधिकाऱ्यांविषयी विनाकारण संशय घेतला जाणार नाही. काही कारणामुळे जर कंत्राटदार सूचना देऊन ही उपस्थित नसतील तर अन्य ३ साक्षीदारांसमोर निविदा उघडण्यात यावी.

४.२ मंडळ स्तरावर प्राप्त होणाऱ्या व उघडल्या जाणाऱ्या निविदांमध्ये निविदापूर्व बैठकीची तरतूद असते. अशा निविदा पूर्व बैठकीत जास्तीतजास्त कंत्राटदार उपस्थित राहून ते सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या निविदा मसूद्याविषयी मुद्दे उपस्थित करतील असे पहावे. जर निविदा विकत घेतलेल्या कंत्राटदाराचे (Prospective bidder) काही अभिवेदन निविदापूर्व बैठकीत नसेल तर तसे अभिवेदन त्याचेकडून लिखित स्वरुपात प्राप्त करुन घ्यावे व अभिलेखावर जतन करावे. अभिवेदनातील मुद्यांचे निराकरण किंवा कंत्राटदाराने उपस्थित केले मुद्दे, निविदेतील करावयाचा आवश्यक बदल हा सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या मान्यतेने ४ दिवसांचे आत करण्यात यावा. सद्य:स्थितीत दृक्श्राव्य माध्यम, व्हिडीओ कॉन्फरन्सींग, इ मेल अशी सर्व संवादाची वेगवान साधने उपलब्ध आहेत. **यामुळे पत्रव्यवहारात वेळ वाया न घालवता या सर्व साधनांचा वापर करुन निविदाविषयी CSD तांतडीने मंजूर करुन घ्यावे व दोन दिवसांच्या कालावधीत Service provider संकेतस्थळावर अपलोड करण्यात यावेत. मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग यांनी या प्रकरणी अनिवार्यता तपासून तत्संबंधीची कारणे अधोरेखित करुन जास्तीचा कालावधी मंजूर करावा. निविदा प्राप्त होईपर्यन्तच्या प्रक्रियेमध्ये कुठलीही तक्रार नाही असे प्रमाणपत्र निविदा भरणाऱ्या सर्व कंत्राटदारांकडून प्राप्त करुन घ्यावे. तद्नंतरच लिफाफा क्र.१ उघडावा. लिफाफा क्र.१ मधील सर्व कागदपत्रांची छाननी केल्यानंतर कंत्राटदाराच्या पात्र/ अपात्रतेविषयीचे निष्कर्ष हे निविदा संकेत स्थळ तसेच mahapwd.com वर प्रसिध्द करण्यात यावे. सर्व पात्र/अपात्र कंत्राटदारांना त्यांच्या पात्र/अपात्रतेबाबत अवगत करण्यात यावे. ५ दिवसामध्ये सर्व अपात्र कंत्राटदारांचे म्हणणे**

अभिलेखावर ठेवून निराकरण करावे व ते वेबसाईटवर प्रसिध्द करावे व त्यानंतरच लिफाफा क्र.२ उघडावा.

४.३ **एक निविदा (Single Tender) बाबत कार्यपध्दती:-** ई निविदा प्रणाली अंतर्गत संपूर्ण पारदर्शकता, योग्य स्पर्धा आणि शासनाच्या हितार्थ, निविदा स्विकृतीत एकच निविदा प्राप्त होणे शासनाच्या हिताचे नाही. त्यामुळे यापूर्वीच्या एकच निविदा प्राप्त झाली असल्याच्यासंदर्भातील सर्व शासन आदेश/सूचना/निर्णय अधिक्रमित करुन खालील आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत :-

"एकच निविदा (Single Tender) म्हणजे निविदा सूचना प्रसिध्द केल्यानंतर फक्त एकच निविदा प्राप्त झाली आहे किंवा बऱ्याच निविदा प्राप्त होऊनही तांत्रिक लिफाफा क्र.१ तपासतांना अन्य सर्व कंत्राटदार अपात्र ठरून फक्त एकच कंत्राटदार निविदेसाठी पात्र ठरले आहेत, अशा सर्व निविदा देकारांना एकच निविदा (Single Tender) म्हणून समजण्यात येईल. या सर्व एकच निविदा संदर्भात आदेशित करण्यात येते की, अशा प्राप्त झालेल्या निविदा, लिफाफा क्र.२ न उघडता तात्काळ फेटाळण्यात याव्यात व लगेचच नवीन निविदा मागविण्यात याव्यात. मात्र यासंदर्भात मूळ प्रारुप निविदेमध्ये कुठलाही बदल करु नये. मूळ प्रारुप निविदेमध्ये कुठलाही बदल न केल्यास नवीन केलेली मागणी ही द्वितीय मागणी समजण्यात येईल. अशा मागणीनंतर जर परत एकाकी निविदा प्राप्त झाल्यास अशा निविदांबाबत निविदा उघडून प्रचलित कार्यपध्दतीनुसार पुढील कार्यवाही करावी. अशा निविदेबाबत पुन:श्च फेरनिविदा मागविण्याची आवश्यकता नाही. प्रथम मागणीच्या वेळी दोनच निविदा प्राप्त झाल्यास तीन पात्र निविदा प्राप्त नाही म्हणून प्राप्त दोन निविदा नाकारण्यात येतात ही बाब CVC नियमास धरुन नाही. कालापव्यय होऊ नये व कामे वेळेवर व्हावीत यासाठी दोन पात्र निविदा प्राप्त झाल्यास त्या उघडण्यात याव्यात. प्रचलित दरसूचीपेक्षा जास्त दराची निविदा प्राप्त झाल्यास याबाबत लगतच्या वरिष्ठ स्तरावर पूर्ण समर्थनासह निविदा मंजूरीकरीता सादर करावी. जर या निविदा मान्य करण्यासारख्या नसतील तर त्या सक्षम स्तरावर रद्द करुन निविदा अटींची फेरतपासणी करावी व स्पर्धात्मक दर प्राप्त करण्यासाठी अटी शिथील करुन फेरनिविदा मागव्याव्यात."

एकच निविदा का प्राप्त होत आहेत याअनुषंगाने निविदेतील अटी व शर्तींचा अभ्यास करुन तसेच ज्या अंदाजपत्रकावर आधारित निविदा मागविण्यात आल्या आहेत, **त्या अंदाजपत्रकातील बाबींचा अभ्यास करुन व बाबींच्या दराविषयी खात्री करुन आवश्यक असल्यास संबंधित प्रादेशिक विभागाचे मुख्य अभियंता यांच्या मान्यतेने प्रारुप निविदा मसुद्यात आवश्यक तो बदल आणि कामाची गुणवत्ता व दर्जा खालावणार नाही याची खात्री करुन काही अटी शिथिल करण्याबाबत व अंदाजपत्रकीय किंमतीत वाढ दर पूनर्विलोकनामुळे होत असल्यास त्याबाबत मुख्य अभियंता यांनी निर्णय घ्यावा. मुख्य अभियंत्यांनी हा निर्णय अभिलेख्यावर ठेवावा.** तद्नंतर अशा बदलेल्या निविदेस प्रसिध्दी देऊन परत देकार मागविण्यात यावेत. असे देकार प्राप्त झाल्यानंतर परत प्रथम वेळेस एकाकी निविदा प्राप्त झाल्यास ती नाकारावी व दुसऱ्या वेळेस निविदा मागवावी. दुसऱ्या वेळेस एकच निविदा प्राप्त झाल्यास ती अंदाजित दरापर्यंत स्वीकारण्याचे अधिकार संबंधीत सक्षम समितीस राहतील. जास्त दराची निविदा सक्षम प्राधिकाऱ्याकडे मंजूरीसाठी सादर करावी.

या सूचनांप्रमाणेच महाराष्ट्र सार्वजनिक बांधकाम नियमावलीमध्ये आवश्यक ती सुधारणा करण्यात आली आहे असे समजावे.

४.४ ई-निविदा प्रणालीअंतर्गत प्रथम बोलीवेळी किमान तीन अथवा तीनपेक्षा जास्त निविदा भरल्याचे आढळल्यास ई-निविदा प्राधिकाऱ्याने निश्चित केलेल्या वेळी लिफाफा क्रमांक (१) (तांत्रिक लिफाफा) उघडावा. तांत्रिक लिफाफामार्फत कागदपत्रांची छाननी करुन फक्त एकच कंत्राटदार पात्र ठरला तर अशा कामांचा लिफाफा क्र.(२) न उघडता सदर निविदा फेटाळण्यात याव्यात व तात्काळ अल्प कालावधीची फेरनिविदा प्रसिध्द करण्यात यावी. तांत्रिक लिफाफा छाननीचा कालावधी ही दोन दिवस इतकाच मर्यादित राहील.

अतितातडीच्या कामांच्या निविदांच्या पहिल्या बोलीवेळी केवळ एकच पात्र निविदा प्राप्त झाल्यास अशी निविदा सत्वर फेटाळण्यात यावी व अल्प मुदतीत फेरनिविदा मागवावी. कालापव्यय टाळण्यासाठी या निविदा पूर्वी ज्या वृत्तपत्रात प्रसिध्द होत होत्या त्यांच्याकडे प्रसिध्दीस पाठवाव्यात व त्याच वेबसाईट वर प्रसिध्द कराव्यात. व्दितीय मागणीच्या वेळी १ किंवा अधिक निविदा प्राप्त झाल्यास त्या निविदा उघडून पुढील कार्यवाही करावी. सद्यस्थितीत निरनिराळ्या निविदांचे अवलोकन करता लिफाफा क्र.१ उघडण्यामध्ये किमान १५ ते ३० दिवस, निविदा उघडण्यामध्ये किमान एक ते दीड महिना आणि निविदा स्विकृती प्रस्ताव सक्षम स्तरावर सादर करण्यासाठी परत एक ते दिड महिन्याचा कालापव्यय झाल्याचे आढळून येत आहे. हा कालापव्यय टाळण्यासाठी निविदा प्रस्ताव सक्षम स्तरावर सत्वर सादर करावे. अशा प्राप्त निविदांबाबत निविदेतील प्राप्त होणारे दर स्पर्धात्मक वाटत नसल्यास निविदा उघडणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी व स्विकारणाऱ्या सक्षम समितीने आलेला निम्नतम देकार (Lowest offer) सादर करणाऱ्या कंत्राटदाराबरोबर वाटाघाटी करुन दर कमी करण्याचा प्रयत्न करावा. शासन स्तरावरील निविदांसाठी मुख्य अभियंता यांनी वाटाघाटी कराव्यात. प्राप्त निविदा दर अंदाजपत्रकांपेक्षा जास्तीचे असल्यास व कंत्राटदार निविदेचे दर, कमी करण्यास तयार नसल्यास त्या फेटाळण्यात याव्यात व तांत्रिक मंजूरी दिलेल्या अंदाजपत्रकांचे पुनर्विलोकन करुन सक्षम प्राधिकाऱ्याने आवश्यकता असल्यास दरविषयक बाबींत दुरुस्ती करुन फेरनिविदा मागविण्यात याव्यात. सद्य:स्थितीत शासन स्तरावर प्राप्त निविदांमध्ये सर्व निविदा कमी दराच्या प्राप्त होत आहेत. त्यामुळे सर्व जिल्ह्यातील निविदाविषयीचा कल निविदा स्विकृत करणाऱ्या अधीक्षक अभियंता/मुख्य अभियंता यांनी अभिलिखित करावेत व त्यापेक्षा जास्त दराच्या निविदा प्राप्त होत असल्यास त्या स्विकृत करण्यापूर्वी संबंधित निम्नतम दर देकार कंत्राटदारांशी वाटाघाटी करुन निविदा दर वरील मर्यादेत आणण्याचा प्रयत्न करावा. असे शक्य न झाल्यास व संबंधित कार्यकारी अभियंता/अधीक्षक अभियंता यांना प्राप्त झालेले दर योग्य वाटत असल्यास तसे त्यांचे अभिवेदन अभिलेखावर ठेवण्यात यावे व तद्नंतर सक्षम प्राधिकाऱ्यानी अशा निविदा स्विकृत कराव्यात.

४.५ निविदांच्या तांत्रिक लिफाफा क्र.१ ची छाननी व मुल्यांकन करतांना निविदा उघडणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी व निविदा पडताळणी समितीने घ्यावयाची दक्षता व तद्नुषंगाने सूचना :-

सध्याच्या प्रचलित पध्दतीत निविदा कार्यकारी अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांच्या स्तरावर उघडल्या जातात व अश्या निविदांच्या तांत्रिक लिफाफा क्र.१ ची छाननी त्यांचे स्तरावर होऊन लिफाफा क्र.२ उघडणेबाबत निर्णयही कार्यकारी/अधीक्षक अभियंता घेतात. या पध्दतीत बदल करण्यात येत आहे व यापुढे, खाली परिच्छेद क्र <u>५.१.४</u> प्रमाणे नमूद केल्याप्रमाणे निविदा पडताळणी समितीकडून ह्या निविदांची पडताळणी होईल.

निविदा पडताळणी समितीने खालील प्रमाणे कामकाज करावे.

४.५.१ निविदा उघडण्याची सुचना सर्व कंत्राटदारांना द्यावी व त्यांचे उपस्थितीतच निविदा उघडाव्यात. जर काही कंत्राटदारांना निविदा उघडण्याचे दिवशी उपस्थित रहाणे शक्य नसेल तर त्यांच्याकडून त्याबाबत लेखी विनंती अभिलेखावर ठेवावी. मात्र कोणत्याही परिस्थितीत बहूसंख्य कंत्राटदारांच्या उपस्थितीतच निविदा उघडाव्यात.

४.५.२ निविदा पडताळणी समितीने निविदा उघडल्यानंतर त्यांनी निविदेची छाननी करुन यासाठी निविदेच्या पात्रते/अपात्रतेविषयी काही शंका निर्माण झाल्यास, विशेषत: खालील बाबींवर त्यांनी कत्राटदारांकडून स्पष्टीकरण मागविणे अनिवार्य राहील.

(१) नोंदणी विषयक कागदपत्रे

(२) पॉवर ऑफ ॲटर्नीबाबतची स्पष्टीकरणे

(३) बँक प्रतीभूती हमी मधील त्रुटी

(४) कंत्राटदाराने सादर केलेल्या तांत्रिक व आर्थिक विवरणात संदिग्धता व त्रुटी आढळत असल्यास त्याबाबत स्पष्टीकरण

(५) पुलाची लांबी व विनिर्देश, समान कामे, इमारतींची उंची व कामाचे गुणवत्ता निकष, रस्ते बांधकामातील कामांचे/बाबींचे परिमाण व शुल्क

(६) जॉइंट व्हेंच्यूअर (Joint Venture) असल्यास त्यासंबंधी करारनाम्यात त्रुटी असणे, प्रमाणित नसणे, करारनामा नोंदविलेला नसणे, भागीदाराचे शेअर नमूद नसणे

(७) आर्थिक ताळेबंद व विवरणातील त्रुटीबाबतचे स्पष्टीकरण

(८) तांत्रिक लिफाफ्यातील सादर केलेले प्रस्ताव/कागदपत्रातील अटी/शर्ती व पत्र व्यवहारातील संदिग्धता, अस्पष्टता इत्यादि.

याबाबत निविदा उघडणाऱ्या सक्षम अधिकाऱ्यांनी (कार्यकारी अभियंता/अधीक्षक अभियंता) संबंधीत कंत्राटदारास पात्र/अपात्र ठरविण्यापूर्वी त्यांचेबरोबर लिखित स्वरुपात पत्रव्यवहार करावा व कंत्राटदाराकडून लिखित स्वरुपात स्पष्टीकरण घेऊन ते पडताळावे. किरकोळ व महत्व नसलेल्या अटीमुळे निविदाकरास अपात्र करण्यात येऊ नये. अशा ठिकाणी कंत्राटदाराकडून लेखी स्पष्टीकरण घ्यावे व अटीनुसार दुरुस्त कागदपत्रे प्राप्त करुन समितीसमोर ठेवून त्याची छाननी करुन कंत्राटदाराच्या निविदा पात्रता/अपात्रतेविषयी निर्णय घ्यावा. याबाबतचे सर्व अभिलेख धारिकेत व संकेत स्थळावर ठेवावे व निविदा स्विकृतीसाठी सादर करण्याच्या प्रस्तावात या सर्व पडताळणी पध्दतीचा स्पष्ट उल्लेख करावा.

बऱ्याचदा एक निविदा उघडण्यावेळी पात्र असलेल्या कंत्राटदार दुसऱ्या निविदावेळी सुध्दा अपात्र ठरविण्यात येते. यात कदाचित कंत्राटदाराचे संगनमत (CARTEL FORMATION) होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. यास्तव ज्यांनी देशात/ राज्यात अथवा सा.बां.विभागात सक्षमपणे कामाच्या स्वरुपानुसार जसे की, इमारतीच्या कामासाठी इमारतीचे समतुल्य काम, पुलाच्या कामासाठी पुलाचे समतुल्य काम इत्यादी केले आहे अशा कंत्राटदारास निविदा किरकोळ कारणास्तव (जसे की, PTC, Machinery, आयकर कागदपत्रे, Similar work condition इ.) अपात्र करु नयेत. अश्या कंत्राटदारांनी त्यांची पुर्वीची कागदपत्रे उपलब्ध केल्यास ती पडताळून पात्र ठरविण्याबाबत कळवावे व आर्थिक लिफाफा क्र.२ उघडावा.

४.६ अंदापजत्रकीय दराच्या १० टक्क्यापेक्षा अधीक दराने कमी असलेल्या निविदा प्राप्त झाल्यास त्यांच्या स्विकृती संदर्भात सुधारीत मार्गदर्शक सूचना

४.६.१. निविदा प्रक्रियेमध्ये प्राप्त निम्नतम निविदेचा देकार निविदाधीन कामाच्या किंमतीपेक्षा दहा टक्क्या पेक्षा अधिक दराने कमी असेल तर संबंधित कंत्राटदाराकडून एवढया कमी दरात काम करण्याचे नियोजनाबाबत सविस्तर तपशील निविदा बोलाविणा-या अधिका-याने प्राप्त करुन घ्यावा. कंत्राटदाराने दिलेल्या तपशीलाच्या आधारे सदर काम निम्नतम देकाराच्या किंमतीत पूर्ण करता येणे शक्य असल्याची खात्री करुन घेण्यात यावी.

४.६.२. प्राप्त निम्नतम निविदेचा देकार निविदाधीन कामाच्या किमतीपेक्षा १० % पर्यंत कमी दरांचा असेल तर ठेकेदारांनी निविदाधीन किमतीच्या १% एवढया किमतीची बँकेची प्रतिपूर्ती हमी / तेवढ्या रकमेचा Demand Draft परफॉर्मन्स सिक्युरीटी म्हणून निविदेच्या लिफाफा क्र.२ मध्ये सादर करावी. तसेच (Scan करुन ई-निविदेसोबत सादर करावी.) (उदा. १% ते १०% कमी दर - १% रक्कम).

४.६.३. प्राप्त निम्नतम निविदेचा देकार निविदाधीन कामाच्या किमतीपेक्षा १०% पेक्षा जास्त दराने कमी असेल तर-

(अ) देकार १०% पेक्षा जेवढया जास्त दराने आहे तेवढया रकमेचा व वरील बाब-४.६.२ प्रमाणे बँकेची प्रतिपूर्ती हमी /DD निविदे सोबत लिफाफा क्रमांक २ मध्ये सादर करावी. (उदा. १४% कमी दर - १०% पर्यंत करीता - १% व (१४% - १०%) -४% असे एकूण ५%). ही रक्कम रुपये १०००/- पेक्षा कमी असल्यास किमान रुपये १०००/- (एक हजार) ची बँकेची प्रतिपूर्ती हमी DD सादर करणे अनिवार्य राहिल.

(ब) देकार १५% पेक्षा कमी दराचा असल्यास उर्वरित रकमेसाठी दोन पटीने रक्कम DD व्दारे सादर करणे अनिवार्य राहील. उदा.१९% कमी दर- (१९-१५= ४% x २= ८%)

४.६.४ बँक प्रतिभूती हमी DD ही ऐच्छीक असावी. तसेच सदर रक्कम सध्या जमा करण्यात येणाऱ्या रकमेइतकी असावी.

४.६.५ बँक प्रतिभूती हमी/ DD उपलब्ध करुन देणे/ बँकेची प्रतिभूती हमी परत करणे व इतर बाबींबाबत खालील प्रमाणे कार्यवाही करावी :-

(अ) बँक प्रतिभूती हमी / DD निविदा बोलाविणा-या कार्यकारी अभियंता याच्या नावे असावी.

(ब) बँक प्रतिभूती हमी / DD सरकारी/शेड्युल्ड तसेच सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकेची असावी.

(क) बँक प्रतिभूती हमीची/DD ची मुदत कामाच्या दोष दायित्व कालावधीनंतर एक महिना कालावधीपर्यन्त असावी.

(ड) बँक प्रतिभूती हमीची / DD ची प्रत Scan करुन ई-निविदा भरताना ठेकेदारांनी अपलोड करावी.

(इ) बँक प्रतिभूती हमी / DD सिलबंद लिफाफ्यामधून कंत्रादारांनी निविदा स्विकृतीच्या दिनांकात कार्यकारी अभियंता यांच्या कार्यालयात जमा करावा. लिफाफ्यावर कामाचे नाव व निविदासूचना क्रमांक लिहिण्यात यावा.

(फ) निविदा उघडल्यावर लिफाफा क्र.१ मधील कागदपत्रांची पूर्तता न झाल्यास संबंधित कंत्राटदारांना त्यांच्या बँक प्रतीभूती हमीचे लिफाफे / DD कार्यकारी अभियंता यांनी निविदा उघडल्याच्या दिनांकापासून ७ दिवसांत परत करावेत.

(घ) लिफाफा क्र.१ मधील कागापत्रांची पूर्तता घेऊन ज्या कंत्राटदारांचे लिफाफा क्र.२ मधील देकार उघडण्यात येतील त्या मधील निम्नतम २ निविदाकारांचे बँकेची प्रतिभूती हमी लिफाफे / DD वगळता इतर कंत्राटदारांचे बँकेची प्रतिभूती हमी लिफाफे ३ दिवसांत परत करण्यात यावेत.

(च) निम्नतम निविदाकारांना कार्यारंभ आदेश दिल्यानंतर ३ दिवसांत क्र.२ चे निम्नतम निविदाकाराची बँकेची प्रतिभूती हमी / DD परत करण्यात यावी.

(छ) वरील पध्दतीमध्ये खोटी कागदपत्रे/ बँक प्रतिभूती हमी सादर करणा-या कंत्राटदारांची अनामत रक्कम (EMD) जप्त करण्यात यावी व संबंधीत कंत्राटदारांना काळ्या यादीत टाकावे. तसेच अशा काळ्या यादीत समाविष्ट केलेल्या कंत्राटदारांनी सादर केलेल्या निविदा उघडू नयेत.

४.६.६. कार्यकारी अभियंता यांनी निम्नतम निविदाकरांकडून प्राप्त बँक प्रतिभूती हमीची Demand Draft मुदत दोष दायित्व कालावधी नंतर एक महिन्यापर्यंत वाढवून घेतल्यानंतरच कार्यारंभ आदेश देण्याची कार्यवाही करावी.

४.६.७. काम समाधानकारकपणे पुर्ण झाल्यावर निविदेतील तरतुदींप्रमाणे ठेकेदारांकडून प्राप्त अतिरिक्त कामगिरी सुरक्षा ठेव रक्कम व बँक प्रतिभूती हमी ३ महिन्याच्या आत कंत्राटदारांना कार्यकारी अभियंता यांनी परत करावी.

४.६.८ ई निविदा प्रस्ताव सादर करण्याचा स्तर पुढीलप्रमाणे असावा :-

कालापव्यय टाळण्यासाठी कंत्राटदारांकडून प्राप्त झालेल्या ई निविदेचा प्रस्ताव सखोल छाननीअंती खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे सक्षम प्राधिकाऱ्याकडे थेट सादर करण्यात यावा.

अ.क्र.	कामाची किंमत	ई निविदा प्रस्ताव सादर करावयाचे संबंधित अधिकारी
१.	रु. ३ लक्ष ते १ कोटी	कार्यकारी अभियंता
२.	रु. १ कोटी ते २.५० कोटी	अधीक्षक अभियंता
३.	रु. २.५० कोटी ते १५ कोटी	मुख्य अभियंता
४.	रु. १५ कोटी व त्यावरील	शासन स्तरावर

५. ई निविदा स्विकृती

शासनाच्या ई निविदा वेबसाईट, वेब पोर्टलवर प्रसिध्द झाल्यानंतर निविदेतील अटी व शर्तीमध्ये अंशत:ही बदल करण्यात येऊ नये. अशा बदलामुळे कंत्राटदार आणि सर्वसामान्य जनता यांच्यामध्ये शासनाच्या कार्यपध्दतीबाबत संशय निर्माण होतो. तसेच शासनाच्या विश्वासार्हतेला तडा पोचण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्यामुळे ई निविदेतील आशय अथवा तारखेत बदल करावयाचे झाल्यास ते सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या लिखित पूर्वपरवानगीनेच करण्यात यावेत. अशा मंजूरी प्रदान करतांना सदरबाबतचे पत्र व त्याची कारणेही ठळकपणे संबंधित वेबसाईट तसेच mahapwd.com वर ठळकपणे प्रसिध्द करण्यात यावे.

५.१.१ अतिरिक्त कामगिरी सुरक्षा ठेव रक्कम (Additional Performance Security Deposit) भरणे

कंत्राटदारांनी अंदाजपत्रकीय दराच्या १० टक्के पेक्षा कमी दर भरल्यास अतिरिक्त इसारा रक्कम/ कामगिरी सुरक्षा ठेव रकमेची बँक प्रतिभूती हमी निविदेसोबत सादर करण्याच्या सूचना दिल्या आहेत. निर्धारित रकमेपेक्षा कमी रकमेची बँक प्रतिभूती हमी सादर केल्यास अथवा आवश्यक बँक प्रतिभूती हमी सादरच न केल्यास सदर कंत्राटदाराची निविदा रदद करण्यात यावी.

Additional Performance Security Deposit ची रक्कम भरताना कंत्राटदाराची निविदा देकार दोन दशांशपर्यंत ग्राह्य धरुन (Rounded upto two decimal points) त्याप्रमाणे रक्कम परिगणीत करण्यात यावी.

Additional Performance Security Deposit ची रक्कम कोणत्याही राष्ट्रीयकृत बँकेच्या DD/FDR/BG स्वरुपात स्विकारण्यास हरकत नाही. कंत्राटदाराने लिफाफा क्र.१ व मध्ये लिफाफा क्र.२ मध्ये विहित नमुन्यात Additional Performance Security Deposit सादर केले असल्याचे शपथपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

कंत्राटदाराने समाधानकारकरित्या काम पूर्ण केल्यानंतर Additional Performance Security Deposit परत करण्यात यावे. कंत्राटदाराने समाधानकारकरित्या काम पूर्ण केले असल्याबाबत संबंधीत कार्यकारी अभियंता यांनी अभिलेखीत करावे. यासाठी कंत्राटदाराच्या स्वतंत्र मागणी अर्जाची आवश्यकता नाही.

L-१ व L-२ यांना वगळून अन्य कंत्राटदारांचे Additional Performance Security Deposit कामाचा आर्थिक लिफाफा क्र.२ उघडल्यावर त्वरीत परत करण्यात यावे. L-२ यांचे Additional Performance Security Deposit लिफाफा क्र.२ उघडल्यानंतर ३० कार्यालयीन दिवस अथवा L-१ यांना कार्यारंभ आदेश दिनांक यापैकी जे नंतर असेल त्या दिनांकाला परत करण्यात यावे.

५.१.२ निविदेच्या विधीग्राह्यता कालावधी - (Validity Period)

निविदेतील कंत्राटदाराने भरलेल्या दरासाठी विधिग्राह्यता कालावधी कार्यकारी अभियंता/अधीक्षक अभियंता/मुख्य अभियंता/शासन यांच्या पातळीवरील निविदांसाठी अनुक्रमे ६० दिवस, ७५ दिवस, ९० दिवस व १२० दिवस असावा.

५.१.३ ई- निविदा उघडण्याची प्रक्रिया कार्यालयीन वेळेत करणे. - ई-निविदा प्रक्रिया ही शासनाने मंजूर केलेल्या ऑनलाईन प्रणालीव्दारे प्रदर्शित करण्यात येते. सदर प्रक्रियामध्ये निविदा कार्यालयीन वेळेत न उघडणे, कंत्राटदाराचे अनुपस्थितीत उघडणे अशा तक्रारी होऊ नयेत म्हणून ज्या कंत्राटदारानी निविदा सादर केल्या आहेत अशा बहुसंख्य कंत्राटदारांसमोर निविदा उघडण्याची कार्यवाही करण्यात यावी व अशा निविदा कार्यालयीन वेळेतच उघडण्यात याव्यात. काही अपवादात्मक परिस्थितीत सदरच्या निविदा कार्यालयीन वेळेत उघडणे शक्य नसल्यास संबंधित निविदाधारकास आगाऊ सूचना देऊन अशा निविदा कार्यालयीन वेळेनंतर उघडण्यात याव्यात. कार्यालयीन वेळेनंतर निविदा उघडण्याच्या प्रक्रियेमध्ये संबंधित निविदाधारकारांची किंवा किमान २ स्वतंत्र व्यक्तींची उपस्थिती अनिवार्य राहिल. यामुळे निविदा उघडण्याच्या प्रक्रियेमध्ये पारदर्शकता राहिल.

५.१.४ निविदा पडताळणी समिती (Evaluation Committee)

१) रु. १ कोटी पर्यंतच्या कामांसाठी

१	संबंधीत कार्यकारी अभियंता	अध्यक्ष
२	संबंधीत मंडळाचे सहाय्यक अधीक्षक अभियंता	सदस्य
३	संबंधीत विभागाचा उपकार्यकारी अभियंता	सदस्य सचिव

२) रु. १ कोटी पेक्षा जास्त रकमेच्या ते रु.१०० कोटीपर्यंतच्या निविदांसाठी.

१	संबंधीत अधीक्षक अभियंता	अध्यक्ष
२	दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळातील कार्यकारी अभियंता/ उपअभियंता व ते उपलब्ध नसल्यास संबंधीत मंडळाचे सहाय्यक अधीक्षक अभियंता	सदस्य
३	संबंधीत कार्यकारी अभियंता	सदस्य
४	संबंधीत विभागाचा उपकार्यकारी अभियंता	सदस्य सचिव

३) रु.१०० कोटीपेक्षा जास्त रकमेच्या निविदांसाठी.

१	मुख्य अभियंता	अध्यक्ष
२	अधीक्षक अभियंता	सदस्य
३	अधीक्षक अभियंता (दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ)	सदस्य
४	संबंधीत कार्यकारी अभियंता	सदस्य
५	संबंधीत विभागाचा उपकार्यकारी अभियंता	सदस्य सचिव

संबंधीत विभागाचे लेखाधिकारी सर्व समितीचे सदस्य असतील व त्यांनी आर्थिक विश्लेषण पूर्णपणे तपासणे अनिवार्य राहील.

५.१.५ निविदा स्विकृतीचे अधिकार

कार्यकारी अभियंता समिती	:	रु. १ कोटी पर्यंत रकमेच्या निविदा (EE, DE, DAO)
अधीक्षक अभियंता समिती	:	रु.१ कोटी पेक्षा जास्त ते रु.२.५० कोटी पर्यंत रकमेच्या निविदा (SE, EE, DAO)
मुख्य अभियंता समिती	:	रु.२.५० कोटी पेक्षा जास्त ते रु.१५.०० कोटी पर्यंत किमतीच्या निविदा. (CE, SE, SE VQCC, DAO)

५.१.६ शासन स्तरावर निविदा स्विकृती संदर्भात अनुसरण्याच्या सुधारित मार्गदर्शक सूचना

(अ) रु.१५ कोटीं पेक्षा जास्त रकमेच्या निविदा शासनस्तरावर स्विकृत होतील.

(ब) रु. १५ कोटी पेक्षा जास्त ते ३० कोटी किंमती पर्यंतच्या. जास्त दराच्या निविदा अथवा स्विकृतीबाबत:-

रस्ते व पूलांची कामे :

१.	सचिव (रस्ते) सा.बां.विभाग, मंत्रालय	अध्यक्ष
२.	सचिव (बांधकामे) सा.बां.विभाग, मंत्रालय	सदस्य
३.	आंतरवित्तीय सल्लागार व उपसचिव, सा.बां.विभाग, मंत्रालय	सदस्य
४.	संबंधीत उपसचिव (रस्ते/इमारती)	सदस्य सचिव

इमारतींची कामे :

१.	सचिव (बांधकामे) सा.बां.विभाग, मंत्रालय	अध्यक्ष
२.	सचिव (रस्ते) सा.बां.विभाग, मंत्रालय	सदस्य
३.	आंतरवित्तीय सल्लागार व उपसचिव, सा.बां.विभाग, मंत्रालय	सदस्य
४.	संबंधीत उपसचिव (रस्ते/इमारती)	सदस्य सचिव

- निविदा स्विकृतीच्या प्रस्तावाबाबत आठवडयाच्या दर मंगळवारी अथवा सोयीच्या दिवशी आवश्यकतेनुसार समितीची बैठक आयोजित करण्यात येईल.
- सदर बैठकीत सर्व सदस्य निविदा स्विकृती प्रस्तावावर विचार विनिमय करुन निर्णय घेतील.
- सदर बैठकीत तपासणी करण्याबाबतची तपासणीसूची सोबत प्रपत्र - २ प्रमाणे जोडण्यात आली आहे.

(क) रुपये ३० कोटीपेक्षा जास्त किंमतीच्या सर्व निविदा स्विकृतीबाबत

१.	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय	अध्यक्ष
२.	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय	सदस्य
३.	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव , सा.बां.विभाग, मंत्रालय	सदस्य
४.	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय	सदस्य

सदर समिती आवश्यक असल्यास अन्य अधिकाऱ्यांना आमंत्रित करेल व कमी/ जास्त दरांबाबत सर्वंकष विचार करुन निविदा स्विकृतीविषयी निर्णय घेईल.

५.२ निविदा स्विकृती संदर्भातील कालमर्यादा :

जाहिरात प्रसिध्द केल्या नंतर निविदा प्राप्त करुन घेणे, उघडणे, कागदपत्रांची पडताळणी करणे, प्राप्त तक्रारींचे निवारण करणे, मंजूर करणे व कंत्राटदारास कार्यारंभ देणे इत्यादी कार्यवाहीस वेळेचे बंधन असणे आवश्यक आहे. क्षेत्रीय अधिका-यांनी ही कार्यवाही खाली दिलेल्या तक्त्यानुसार पुर्ण करावी.

अ.क्र.	कार्यवाही	कमाल निविदा व कालावधी (दिवसामध्ये)			
		रु.१ कोटी पर्यन्तच्या निविदा	रु. २.५ कोटी पर्यन्तच्या निविदा	रु. १५ कोटी पर्यन्तच्या निविदा	रु. १५ कोटी पेक्षा जास्त किंमतीच्या निविदा
१.	निविदा प्रसिध्द करुन वृत्तपत्रे प्राप्त करुन घेणे	५	५	५	५
२.	लिफाफा क्र.१ (तांत्रिक लिफाफा) उघडणे	प्रसिध्द केलेल्या निविदेतील वेळ व तारखे प्रमाणे.			
३.	निविदा प्राप्त होणाचा किमान कालावधी SBD निविदासाठी	१५	२५	२५	४५
४.	निविदा पूर्व बैठकीचा दिनांक (निविदा प्रसिध्द झाल्यानंतर)	५	१०	१०	१०
५.	CSD अपलोड करणे	३	३	३	३
६.	लिफाफा क्र.१ ची समिती मार्फत पडताळणी करणे	७	१०	१०	१०
७.	निविदाधारकाच्या उपस्थित मुद्यांचे निराकरण करणे व अंतिम पात्र निविदाधारकांची यादी करणे	३	५	१०	१०
८.	लिफाफा क्र.२ (वित्तीय लिफाफा) उघडणे	३	३	०	०
९.	निविदा मंजूरीचा प्रस्ताव तयार करुन सक्षम अधिका-याकडे मंजूरीसाठी सादर करणे.	७	७	५	५
१०.	निविदा मंजूरीची कार्यवाही करणे.	१२	१२	१२	२७
११.	ठेकेदारास प्रतिपूर्ती रक्कम सादर करण्याचे पत्र पाठविणे	५	५	५	५
१२.	कंत्राटदाराने प्रतिपूर्ती रक्कम निर्धारित वेळेत न भरल्यास त्याची निविदा रद्द करुन द्वितीय निविदा धारकासमवेत शहानिशा करुन पुढील कार्यवाही करावी कालावधीत कोणताही --- वाढ देणार नाही.	१०	१०	१०	१०
	एकुण	**५५ दिवस**	**८५ दिवस**	**९५ दिवस**	**१२० दिवस**

५.३ निविदा शुल्क :-

सर्व निविदा online प्रसिध्द करण्यात येत असल्याने निविदा शुल्क खालीलप्रमाणे आकारण्यात यावी.

अ.क्र.	निविदा रक्कम	निविदा शुल्क
१	रु. ३.०० लक्ष पर्यंत	रु.२०० + वस्तु व सेवा कर
२	रु. ३ ते रु.५० लक्ष पर्यंत	रु.५०० + वस्तु व सेवा कर
३	रु. ५० लक्ष ते रु.२ कोटी पर्यंत	रु.१००० + वस्तु व सेवा कर
४	रु. २ कोटी ते रु.५ कोटी पर्यंत	रु.२००० + वस्तु व सेवा कर
५	रु. ५ कोटी ते रु.१०० कोटी पर्यंत	रु.३००० + वस्तु व सेवा कर
६	रु. १०० कोटी ते रु.५०० कोटी पर्यंत	रु.५००० + वस्तु व सेवा कर
७	रु. ५०० कोटी पेक्षा जास्त	रु.१०००० + वस्तु व सेवा कर

५.४ वस्तु व सेवा कर (GST):-

१) **वस्तु व सेवा करासंबंधी कंत्राटदारांनी त्यापृष्ठयर्थ परिपूर्ण कागदपत्रे सादर केल्यानंतर कार्यकारी अभियंता यांनी** VAT/Excise **या बाबी आवश्यकतेनूसार वगळून देयकांची छाननी करुन ३० दिवसांमध्ये संबंधीत देयके कंत्राटदारास अदा करावीत.**

२) **राज्य दरसुचीमधील विविध बाबीचे दर हे वस्तू व सेवा कर वगळून असावेत. अंदाजपत्रके तयार करताना प्रचलित वस्तु व सेवा कर** Recupulation Sheet **मध्ये अंतर्भुत करावा.**

३) **कामांच्या निविदा वस्तु व सेवा कर वगळून अंदाजपत्रकाच्या किंमतीवर आधारित मागविण्यात याव्यात.**

५.५ यंत्रसामुग्री:-

१) **यंत्रसामुग्रीसाठी स्वतःच्या मालकीच्या जागेची अट टाकण्यात येऊ नये.**

२) **कामांसाठी नवीन यंत्रसामुग्रीचे आयुर्मान १५ वर्षे गृहीत धरण्यात यावे.**

३) **पहिल्या १० वर्षाकरीता अधीक्षक अभियंता (यांत्रिकी) यांच्या योग्यता प्रमाणपत्राची आवश्यकता नाही.**

४) **१० वर्षानंतर प्रतिवर्षी अधीक्षक अभियंता (यांत्रिकी) यांचे योग्यता प्रमाणपत्र आवश्यक राहील.**

५) **रु.१.५० कोटी रकमेच्या कामांसाठी तसेच सुशिक्षित बेरोजगार अभियंत्यांच्या कामांसाठी** Hot Mix Plant/Batch Mix Plant/Machinery **यांच्या मालकी हक्काबाबतची अट निविदेमध्ये समाविष्ट करण्यात येऊ नये. यासाठी स्वसाक्षांकित भाडे प्रमाणपत्राची अट टाकण्यात यावी.**

६. या शासन निर्णयाद्वारे महाराष्ट्र शासन सार्वजनिक बांधकाम विभागाची नियम पुस्तिका सहावी आवृत्ती १९८४ आणि यापूर्वी निविदा विषयक निर्गमित करण्यात आलेल विविध शासन निर्णय/परिपत्रके हे अधिक्रमित करण्यात येत आहेत. महाराष्ट्र शासन सार्वजनिक बांधकाम नियम

पुस्तिकेतील संहितेमध्ये विहित कलमे यथावकाश सुधारित करुन प्रसिद्ध करण्यात येतील. या बाबतीतील निविदा विषयक अन्य शासन निर्णय/परिपत्रके यातील आदेश यामुळे आपोआपच रद्द होतील.

७. या शासन निर्णयाचे काटेकोरपणे पालन होईल याची दक्षता सर्व संबंधित कार्यकारी अभियंता/ अधीक्षक अभियंता स्वत: जातीने लक्ष घालून घ्यावी. अन्यथा संबंधित अधिकारी, कर्मचारी यांच्यावर निर्णयातील दिरंगाई बाबत शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात येईल. तसेच Standard Bidding Document मध्ये कंत्राटदारास compensation देण्याची तरतूद आहे. क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांनी कंत्राटदारास compensation देण्याची बाब उद्भवू नये याची दक्षता घ्यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१८०९२७१७५३०६०४१८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Sachin Manikrao Chivate

Digitally signed by Sachin Manikrao Chivate
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Public Works Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=e51dff58ad80dfdae3976edee46d1bf7934d01469cb4d916976c25305666b613, serialNumber=40ae84322c80d3e4ea1b574eb3782ed6cb133b938933bdf197ed5a1551d8622a, cn=Sachin Manikrao Chivate
Date: 2018.09.27 18:07:42 +05'30'

(सचिन चिवटे)

अवर सचिव (इमारती), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई
२. मा.मंत्री (सार्वजनिक बांधकाम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.राज्यमंत्री (सार्वजनिक बांधकाम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
५. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
६. सार्वजनिक बांधकाम विभाग/वित्त विभाग/ग्राम विकास विभाग
७. महालेखापाल-१, मुंबई
८. महालेखापाल-२, नागपूर
९. अधिदान व लेखाअधिकारी, मुंबई/नागपूर
१०.प्रत, महासंचालक, माहिती व प्रसिध्दी महासंचालनालय, मुंबई यांना प्रसिध्दीसाठी
११.प्रत, माहिती व आवश्यक कार्यवाहीसाठी,
१२.सर्व मुख्य अभियंते, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, (विद्युतसह)
१३.मुख्य वास्तुशास्त्रज्ञ , सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मुंबई
१४.संचालक, उद्याने व उपवने, मुंबई
१५.सर्व अधीक्षक अभियंते, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, (विद्युत / यांत्रिकी)
१६.अधीक्षक अभियंता यांनी आपल्या अधिनस्त विभागातील कार्यालयांना सदर शासन निर्णयाची प्रत अग्रेषित करावी.
१७.मुख्य अभियंता / अधीक्षक अभियंता, पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळ, वरळी, मुंबई
१८. सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, सा.बां.वि.,मंत्रालय, मुंबई
१९.कार्यासन इमारती-२ (निवड नस्ती)